

Краснобрыжий И.В. Практические аспекты организации выявления и борьбы с Dos и DDoS-атаками, которые используются для нарушения нормального функционирования государственных контентов. Рассмотрены вопросы поиска методики выявления и борьбы с Dos, DDoS-атаками, которые используются для нарушения нормального функционирования государственных контентов в сетях Internet, Ethernet.

Ключевые слова: контент, Dos, DDoS, сервисы, межсетевые экраны, сервер, TCP/IP, трафик, порт, IPMP, UDP, PING-пакет, HTTP.

Krasnobryzhyu I.V. Practical aspects of detection and fight DoS and DDoS attacks are used to affect normal functioning of the state contents. The article deals with the question of finding methods of detection and fight against Dos, DDoS attacks used to disruption of normal functioning of public content networks Internet, Ethernet. This requires the activation of the state towards the development of conceptual basis to ensure cyber security, the definition of the algorithm of measures implementation to protect national cyber space. The author pays attention to the need of state information resources protection by creation a governmental unit the function of which is to hold regular information security audits of state automated systems.

Keywords: content, Dos, DDoS, services, firewalls, server, TCP / IP, traffic, port, IPMP, UDP, PING-pack, HTTP.

Надійшла до редакції 12.10.2016

Плетенець В.М.

кандидат юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 343.98

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНТАКТУ ПРИ ДОПИТАХ ЗА УЧАСТЮ ЗАХИСНИКА

Розглянуто організаційно-тактичні особливості встановлення психологічного контакту при проведенні допитів, в яких бере участь захисник. Зосереджено увагу на факторах, які позитивно впливають на встановлення психологічного контакту.

Ключові слова: допит, слідча (розушукова) дія, психологічний контакт, тактичний прийом, розслідування, захисник.

Постановка проблеми. Встановленню психологічного контакту з різними категоріями осіб при проведенні їх допитів приділяло увагу багато вчених. У той же час поза увагою залишилися особливості встановлення психологічного контакту з допитуваним за участі захисника. У практичній діяльності дана проблема вирішення так і не набула. Це обумовлює необхідність приділення цьому питанню окремої уваги з боку науковців.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблемам встановлення психологічного контакту при проведенні допиту приділяли увагу: В. П. Бахін, Р. С. Белкін, В.Д. Берназ, О.М. Васильєв,

В. К. Весельський, А. Ф. Волобуєв, В. А. Журавель, В. О. Коновалова, Є. Д. Лук'янчиков, М. В. Салтевський, Л. Д. Удалова, К. О. Чаплинський, В. Ю. Шепітько та багато інших.

Метою даної статті є висвітлення організаційно-тактичних особливостей встановлення психологічного контакту при проведенні допиту за участі захисника.

Виклад основного матеріалу. Із впевненістю можна сказати, що жодне розслідування не обходиться без проведення такої процесуальної дії, як допит.

Допит визначається М. В. Салтевським як досудова, слідча і судова дія, у процесі якої орган розслідування або суд одержують інформацію від допитуваного про обставини, що мають значення для встановлення істини у справі [1, с. 358]. Загальновідомо, що найбільш поширеною слідчою дією, що займає майже 25 % від загальної кількості робочого часу слідчого, є допит [2, с. 282]. У той же час з усього бюджету часу, що витрачається слідчим на провадження слідчих дій, на проведення допитів припадає понад 80 % [3, с. 3]. Незважаючи на те, що останній є найбільш повторюваною процесуальною дією, однак залишається складною, у кожному конкретному випадку індивідуальною, а іноді – неповторною. Проведення допиту передбачає комунікацію між слідчим та його учасниками. Особливого значення це набуває при участі захисників у допиті підозрюваних.

Згідно з проведеним І. О. Зайцевою дослідженням, захисники по кримінальній справі у 87 % випадків брали участь у допитах своїх підзахисних. При цьому 5 % підозрюваних відмовлялися від дачі свідчень протягом усього процесу по справі. Захисники, які брали участь, свою активність проявляли таким чином: постановка запитань своєму підзахисному – 34 %; клопотання різного роду – 26 %; у тому числі клопотання про побачення наодинці під час проведення допиту – 6 %; зауваження та доповнення до протоколу допиту – 25 %; пред'явлення доказів невинуватості свого підзахисного – 9 %. У 25 % кримінальних справ були зауваження у протоколі допиту щодо недобросовісної поведінки захисника на допиті свого підзахисного [4].

Майже 70 % слідчих пов'язують участь захисника у кримінальному провадженні взагалі та допитах зокрема з можливими проявами протидії з їх боку.

Будь-яке спілкування між учасниками досудового розслідування передбачає здійснення впливу один на одного. У судово-психологічній та криміналістичній літературі цілком обґрунтованим вважається твердження про те, що без психологічного контакту не можна обійтися у жодній слідчій дії, що пов'язана зі спілкуванням [5, с. 12]. Зазначене твердження є безперечним, а саме якщо мова йде про таку складну слідчу (розшукову) дію як допит. Допит не може призвести до досягнення його цілей, якщо не встановлено психологічного контакту між слідчим та допитуваним [6, с. 67].

Психологічний контакт – це найбільш сприятлива психологічна "атмосфера" допиту, яка сприяє взаємодії та взаємовідносинам між учасниками, певний "настрій" на спілкування. [7, с. 197]. Психологічний контакт завжди має двосторонній характер, а його встановлення і підтримання залежать як від слідчого, якому повинна належати ініціатива, так і від допитуваного. Встано-

влення контакту вимагає від слідчого знань психології, врахування індивідуально-психологічних особливостей допитуваного, типологічних якостей, психічного стану на момент допиту, життєвий, не виключено злочинний, досвід та ін. Ці дані обумовлюють необхідність пошуку та індивідуального «підходу» слідчого до кожної особи.

Установлення психологічного контакту, наголошує В. О. Коновалова, передбачає вивчення даних про особу допитуваного: матеріали кримінального провадження, показання свідків чи обвинувачених, характеристики, отримані в результаті оперативно-розшукової діяльності. Аналіз даних дозволяє скласти припущення про психологічний та соціальний портрет особи, з якою має відбутися розмова. Це свого роду перша стадія підходу до спілкування. Друга стадія має місце у процесі допиту, де слідчий чи суддя отримують безпосереднє враження про особу допитуваного під час допиту. В усіх випадках під час допиту необхідно створювати психологічну атмосферу, яка настроїть допитуваного на спілкування, що передбачає прагнення з боку офіційної особи до усунення конфліктних ситуацій, до виникнення у допитуваного зацікавленості у спілкуванні [8, с. 66].

Опитані нами слідчі визначили, що за переважною більшістю (98 %) здійснюють дії, спрямовані на встановлення психологічного контакту з допитуваними.

Варто зазначити, що значна частина слідчих перебувають у кабінетах по декілька осіб. Це досить негативно впливає на можливості встановлення психологічного контакту із допитуваним, що неодмінно негативно вплине і на хід процесуальної дії. На нашу думку, які б тактичні прийоми слідчий не застосував, допитуваний не зможе розповісти усього, навіть при бажанні, за наявності сторонніх осіб. Особливо це стосується випадків висвітлення допитуваним подробиць інтимного життя чи інші обставини події, що можуть викликати осуд чи обурення в оточуючих. Окрім цього, допитуваний може відволікатися на осіб, з якими інші слідчі у цьому кабінеті проводять процесуальні дії. Як наслідок, допит буде мати формальний, а не інформативний характер.

Серед обставин, що позитивно впливали на встановлення психологічного контакту при допиті за участю захисника, слідчі навели такі:

- імідж слідчого як професіонала – 100 %;
- практичний досвід діяльності – 100 %;
- доброзичлива обстановка – 89 %;
- попереднє (до проведення слідчих (розшукових дій) знайомство із захисником та визначення підстав початку кримінального провадження тощо – 81 %;
- високий рівень психологічної та професійної культури – 68 %;
- попередній позитивний досвід за участі відповідного захисника – 63 %;
- перше враження від зовнішнього вигляду слідчого – 60 %;
- демонстрація об'єктивності у встановленні усіх обставин кримінального провадження – 56 %;
- всебічний розвиток та комунікативні риси слідчого – 53 %;
- з'ясування можливої лінії поведінки на допиті підозрюваного та переконання у необхідності давати правдиві свідчення – 15 %;

- визначення моменту проведення процесуальних дій із підзахисним –7 %.

Наведені нами дані визначають, що впливу у цьому випадку піддаються як допитуваний, так і його захисник. Таким чином, налагодження на ділові стосунки відбувається не лише із допитуваним, а й з його захисником.

М.В. Салтевський вказує, що психологічний контакт означає взаєморозуміння, довіру й бажання двох осіб обмінюватися інформацією. Ця форма людських стосунків, сутність яких зводиться до «панування-підкорення» або суто ділових контактів – «взаємне слідування своїм обов'язкам» [1, с. 115].

Більшість слідчих (93 %) вказали, що встановлені ділові стосунки із захисником при проведенні допиту значною мірою позитивно впливають на хід проведення інших процесуальних дій та розслідування. Це вимагає від слідчого вживання дій, усвідомлення можливих наслідків не тільки для слідчої (розшукової) дії, а й для провадження взагалі.

Спілкування під час допиту, як доречно зазначає Л.Д. Удалова, ускладнюється тим, що допит є специфічною формою спілкування, у процесі якої громадяни, які перебувають у сфері досудового розслідування та судового розгляду справи, входять у безпосередній контакт з представниками слідчих та судових органів, які наділені владними повноваженнями [9, с. 134]. Це обумовлює необхідність створення обстановки взаємної довіри та порозуміння.

Психологічний контакт, на чому акцентує увагу М.І. Порубов, – це система взаємодії між особами під час спілкування, що заснована на довірі, за якої вони сприймають інформацію, яка виходить від кожного. Тому психологічний контакт повинен підтримуватися протягом усього допиту [10, с. 21–23].

Під час допиту особи не слід забувати, що в цей момент слідчий робить типову, звичну справу, а допитуваний, можливо, запам'ятає це на роки. Він для слідчого – один з багатьох. Слідчий для нього – представник органів державної влади. Тому потрібно бути уважним, коректним, серйозним та справедливим. Адже по роботі слідчого будуть складати враження про роботу усіх представників ОВС. Це потрібно пам'ятати при кожному допиті [11, с. 12].

Встановлення контакту та налагодження на робочу обстановку не передбачає викладення перед захисником наявних у слідчого доказів у матеріалах провадження, загравання чи виконання якихось інших дій, що можуть зашкодити встановленню усіх обставин вчиненого кримінального правопорушення та притягненню винних до відповідальності, дискредитації слідчого тощо.

Висновки. Проведене нами дослідження обумовлює необхідність встановлення психологічного контакту не тільки з допитуваним, а й з його захисником. Сформовані ділові стосунки, у цьому випадку, значною мірою впливають на формування сприятливих умов розслідування, що обумовлюватиме позитивний його результат. Останній, значною мірою, визначається й наявним у слідчого практичним досвідом, високим рівнем професійної та психологічної культури, всебічним розвитком та комунікативними навичками.

Напрямки наших подальших досліджень будуть спрямовуватися на визначення проявів протидії досудовому розслідуванню та шляхів їх подолання.

Бібліографічні посилання

1. Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі) : підручник / М. В. Салтевський. – К.: Кондор, 2006.– 588 с., 32 іл.
2. Криміналістика : учебник / под ред.. А.Г. Филиппова и А.Ф. Вольнского. – М., 1998.
3. Весельський В. К. Сучасні проблеми допиту (процесуальні, організаційні і тактичні аспекти) : монографія / В.К. Весельський. – К. : НВТ „Правник”– НАВСУ, 1999.
4. Зайцева И.А. Тактика допроса подозреваемого и обвиняемого, проводимого при участии защитника : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. – Саратов, 2002. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/97561.html/>.
5. Васильев А. Н. Тактика отдельных следственных действий / А. Н. Васильев. – М. : Юр. лит., 1981.
6. Дулов А. В. Тактика следственных действий / А. В. Дулов, П. Д. Нестеренко. – Мн. : Вышэйш. шк., 1971.
7. Шепитько В. Ю. Криміналістика : курс лекцій. – 2-е изд., перераб. и доп. / Шепитько В. Ю. – Х. : Одиссей, 2005.
8. Коновалова В. Е. Допрос: тактика и психология / В. Е. Коновалова. – Х. : Консум, 1999.
9. Удалова Л. Д. Деякі проблеми допиту інформатора в кримінальному судочинстві України / Л. Д. Удалова // Вісн. Луганськ. акад. внутр. справ. – 2003. – № 1. – С. 133–137.
10. Порубов Н. И. Допрос / Порубов Н. И. – Мн. : МВШ МВД СССР, 1968.
11. Настольная книга следователя / кол. авт. – М. : Госюриздат, 1949.

Плетенец В. Н. Особенности установления психологического контакта при допросе с участием защитника. Рассмотрены организационно-тактические особенности установления психологического контакта при проведении допросов, в которых принимает участие защитник. Сосредоточено внимание на факторах, которые положительно влияют на установление психологического контакта.

Ключевые слова: допрос, следственное действие, психологический контакт, тактический прием, расследование, защитник.

Pletenets' V.M. Features installation of psychological contact interrogation with a lawyer. The article deals with features of the establishment of psychological interrogation by contact with a lawyer.

The positions of scientists on the importance of establishing psychological contact for questioning. It is noted that established psychological contact is the key to success not only questioning, but other proceedings.

Among the factors that positively influence the establishment of psychological investigators identified: - positive image as a professional investigator; - Previous positive experience with a particular advocate for other proceedings; friendly atmosphere; prior (to the investigation (investigative actions) familiarity with the defense of the grounds beginning of criminal proceedings - demonstrate objectivity to establish all the circumstances of the criminal proceedings and others.

The author has emphasized that the results of forensic practice proceedings in which participated defender, mainly characterized, completeness and comprehensiveness of the investigation.

The findings indicate that business relationships are formed, greatly influence the formation of favorable conditions for investigations obumovlyuvatyme positive.

Keywords: questioning, investigative (detective) action, psychological contact, tactical, investigation, counsel.